

Den norske Komité angaaende Lov om Værn for Aandsværker under Forsæde af Professor Ragnar Knoph har i sin Indstilling af 30. Maj 1925 foreslaaet Enerettens Overgang til Staten efter den normale Beskyttelsestid og Oprettelsen af et Fond til Aandslivets Fremme, men dette Forslag er ikke optaget i den nye norske Lov om Aandsværker af 6. Juni 1930.

I Italien er der for Musikværker og Skuespil ved Loven af 7. November 1925 indført en Afgift til Staten af Entréindtægten efter Beskyttelsestidens Udløb. I Frankrig har forskellige Forslag været fremsat, uden at disse Forslag dog endnu er resulteret i Lovbestemmelser; det samme gælder England, hvor der forøvrigt findes den særlige Ordning, at den udelukkende Beskyttelsestid er 25 Aar efter Forfatterens Død, hvorefter en vis Afgift i yderligere 25 Aar kommer Arvingerne til Gode.

Som det ses, drejer det sig her om en Nydannelse i Forfatterretten, der endnu ikke har vundet almindelig Form eller Anerkendelse. Der er ikke i den danske Forfatterverden udelt Tilslutning til Tanken, og Udvalget finder ikke at burde stille noget Forslag paa dette Omraade.

I ganske særlig Grad har Udvalget beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Forfatternes Adgang til at modsætte sig offentligt Udlaan eller Udleje af Eksemplarer af deres Værker, saaledes at de kan gøre Udlaanet eller Udlejen afhængig af Erlæggelsen af en Afgift, hvilket Spørgsmaal i de senere Aar har været stærkt fremme. Fra visse Sider hævdes det, at de offentlige Bibliotekers stærkt stigende gratis Udlaan af Bøger virker i høj Grad skadeligt paa Salget, idet de fleste Læsere ikke anskaffer Bogen, naar de kan laane den gratis. Fra anden Side hævdes det, at Folkebibliotekerne tværtimod virker som en Reklame for Forfatterne, at de i høj Grad fremmer Læselysten og Købelysten blandt det bredere Publikum, ganske bortset fra det betydelige Antal Eksemplarer af Bogen, der direkte aftages af Bibliotekerne. Den retlige Stilling har under den nuværende Forfatterlovs Tavshed om Spørgsmaalet ikke været klarlagt, før det ved en Højesteretsdom af 13. Marts 1930 (U. f. R. 1930 pag. 416) blev fastslaaet, at en Forfatter ved Anbringelsen af et Forbud mod Udlaan eller Udleje paa de solgte Eksemplarer af Værket kan opnaa, at Bibliotekerne — bortset fra de Pligt-Eksemplarer, der afgives til Statsbibliotekerne — maa respektere et saadant Forbud eller de Betingelser, der stilles, for at Udlaanet eller Udlejen kan finde Sted, f. Eks. i Retning af Erlæggelsen af en særlig Afgift. Denne Afgørelse er, i Mangel af positive Lovbestemmelser i Forfatterloven eller i andre Love, grundet paa almindelige ejendomsretlige Grundsætninger, som er bragt i Anvendelse paa Bogen som en legemlig Genstand, medens den ikke hviler paa særlige forfatterretlige Betragtninger. Den ved Dommen hjemlede Ret til Anbringelse af et Udlaansforbud paa Værkerne er siden bragt til Anvendelse i enkelte Tilfælde baade med Hensyn til litterære Værker og Musikværker.

For Undervisningsministeriet har det dels efter Afsigelsen af nævnte Højesteretsdom, dels efter at en Række fremmede Lovgivninger har optaget Regler angaaende det paagældende Spørgsmaal, staaet som en Nødvendighed; at det blev taget under nærmere Overvejelse, hvorvidt paa den ene Side Forfatternes Interesse i Opnaaelsen af et rimeligt Vederlag for deres Produktion og paa den anden Side det store læsende Publikums Interesse i paa den letteste Maade at opnaa Adgang til saa megen Litteratur som muligt, saavel af skønlitterær som af faglig Art, burde medføre særlige Retsregler paa dette Omraade.

Det er Udvalget bekendt, at dette Spørgsmaal har været berørt under Drøftelsen angaaende Forfatterstipendierne og under Forberedelserne til Revision af Loven om de statsunderstøttede Biblioteker, men ved begge Lejligheder er det fundet rigtigst at henskyde den endelige Behandling til nærværende Udvalg.